

Ceturtdiena, 2016. gada 9. jūnija

P8_TA(2016)0275

Tadžikistāna: pārliecības dēļ ieslodzīto personu stāvoklis

Eiropas Parlamenta 2016. gada 9. jūnija rezolūcija par Tadžikistānu, pārliecības dēļ ieslodzīto personu stāvokli (2016/2754(RSP))

(2018/C 086/17)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 7., 8. un 9. pantu,
- ņemot vērā 2009. gada 17. septembra rezolūciju par Partnerattiecību un sadarbības nolīguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Tadžikistānas Republiku, no otras puses ⁽¹⁾,
- ņemot vērā 2011. gada 15. decembra rezolūciju par ES stratēģijas Vidusāzijai īstenošanu ⁽²⁾,
- ņemot vērā Padomes 2015. gada 22. jūnija secinājumus par ES Vidusāzijas stratēģiju,
- ņemot vērā 2016. gada 13. aprīļa rezolūciju par ES un Vidusāzijas stratēģijas īstenošanu un pārskatīšanu ⁽³⁾,
- ņemot vērā ES 2016. gada 18. februāra paziņojumu Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai par kriminālprocesiem Tadžikistānā, kas vērsti pret Tadžikistānas Islāma renesanses partiju (IRPT);
- ņemot vērā ES īpašā pārstāvja Vidusāzijā 2015. gada 18. septembra secinājumus saistībā ar viņa vizīti Tadžikistānā,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2016. gada 3. jūnija paziņojumu par Tadžikistānas Augstākās tiesas spriedumu, ar kuru Tadžikistānas Islāma renesanses partijas vadītāja vietniekiem piesprieda mūža ieslodzījumu,
- ņemot vērā ANO īpašā referenta jautājumos par uzskatu un vārda brīvību 2016. gada 9. marta sākotnējos novērojumus pēc vizītes Tadžikistānā,
- ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 25. sesijas vispārējā periodiskā pārskata 2016. gada 6. maija ieteikumus Tadžikistānai,
- ņemot vērā ES un Tadžikistānas ikgadējos cilvēktiesību dialogus,
- ņemot vērā 1966. gada Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, kurā tiek garantēta vārda un pulcēšanās brīvība, tiesības uz cilvēka personas, privātās ģimenes dzīves ievērošanu un tiesības uz vienlīdzību un ir aizliegta diskriminācija šo tiesību īstenošanā,
- ņemot vērā 2014. gada 27. līdz 29. maija reģionālo konferenci par spīdzināšanas novēršanu un 2016. gada 31. maija līdz 2. jūnija reģionālo konferenci par sabiedrības lomu spīdzināšanas novēršanā,

⁽¹⁾ OV C 224 E, 19.8.2010., 12. lpp.

⁽²⁾ OV C 168 E, 14.6.2013., 91. lpp.

⁽³⁾ Pieņemtie teksti, P8_TA(2016)0121.

Ceturtdiena, 2016. gada 9. jūnijs

- ņemot vērā Tadžikistānas 2013. gada augusta rīcības plānu, ar kuru ievieš ANO Komitejas pret spīdzināšanu ieteikumus,
- ņemot vērā Reglamenta 135. panta 5. punktu un 123. panta 4. punktu,
- A. tā kā 2009. gada 17. septembrī Eiropas Parlaments sniedza piekrišanu Partnerības un sadarbības nolīguma (PSN) noslēgšanai starp Eiropas Kopienām un Tadžikistānas Republiku; tā kā PSN tika parakstīts 2004. gadā un stājās spēkā 2010. gada 1. janvārī; tā kā jo īpaši tā 2. pantā ir noteikts, ka pušu iekšējo un ārējo politikas nostādņu pamatā ir demokrātijas principu, pamattiesību un cilvēktiesību ievērošana un ka tas ir šā nolīguma būtisks elements;
- B. tā kā kopš 1992. gada ES un Tadžikistānas sadarbība ir paplašināta daudzās jomās, tostarp cilvēktiesību un demokrātijas jomā, kas ir jebkuras partnerības pašā pamatā;
- C. tā kā ES ir ļoti ieinteresēta sadarbības ar Vidusāzijas reģionu pastiprināšanā politikas, ekonomikas un drošības jomā, kā arī ilgtspējīgas attīstības un miera jautājumos, veidojot spēcīgas un atvērtas ES un Tadžikistānas attiecības, kuru pamatā ir tiesiskums, demokrātija un cilvēktiesības;
- D. tā kā labi pazīstamais uzņēmējs un valdības kritiķis *Abubakr Azizkhodzhaev* ir apcietinājumā kopš 2016. gada februāra, kad viņš pauda kritiskas bažas par korumpēto uzņēmējdarbības praksi; tā kā viņš ir apsūdzēts saskaņā ar Tadžikistānas Krimināllikuma 189. pantu ar nacionāla, rasu, reģionāla vai reliģiska naida kurināšanu;
- E. tā kā regulāri tiek rīkoti uzbrukumi Tadžikistānas politiskās opozīcijas pārstāvjiem; tā kā 2015. gada septembrī Tadžikistānas Islāma renesanses partiju (*IRPT*) aizliedza saistībā ar neizdevušos apvērsumu, kas tika rīkots iepriekš tajā pašā mēnesī ģenerāļa *Abdukhalim Nazarzoda* vadībā, kurš tika nogalināts kopā ar 37 citiem saviem atbalstītājiem; tā kā iestādes jau ir arestējušas aptuveni 200 *IRPT* pārstāvjus;
- F. tā kā 2016. gada februārī Augstākā tiesa sāka izskatīt lietas pret 13 *IRPT* politiskās padomes locekļiem un četrām citām ar šo partiju saistītām personām, kuri viņu iespējamās iesaistīšanās 2015. gada septembra uzbrukumos dēļ bija apsūdzēti par “ekstrēmisma” nodarījumiem; tā kā daudzi *IRPT* locekļi ir arestēti un pret viņiem ir ierosināts kriminālprocess, kas negarantē taisnīgu tiesu; tā kā uzņēmējam un labi zināmajam opozīcijas pārstāvim *Zaid Saidovskaitli* piesprieda 29 gadu cietumsodu, balstoties uz apsūdzībām, kas saistītas ar to, ka viņš vadīja 2013. gada novembra prezidenta vēlēšanu biroju; tā kā *Umarali Kuvatov* tika nogalināts Stambulā 2015. gada martā un vēl viens aktīvistis *Maksud Ibragimov* pirms atgriešanās Tadžikistānā tika sadurts un nolaupts Krievijā un 2015. gada jūlijā viņam piesprieda 17 gadu cietumsodu;
- G. tā kā 2016. gada 2. jūnijā Dušanbe Augstākā tiesa aizliedzta *IRPT* vadītāja vietniekiem *Mahmadali Hayit* un *Saidumar Hussaini* piesprieda mūža ieslodzījumu saistībā ar apsūdzībām par viņu saistību ar 2015. gada apvērsuma mēģinājumu; tā kā 11 citus *IRPT* locekļus notiesāja ar brīvības atņemšanu; tā kā trīs *IRPT* līdera *Muhiddin Kabiri* radinieki tika apcietināti par neziņošanu saistībā ar nenosacītu noziegumu; tā kā tiesvedība nebija pārredzama un ir pārkāptas apsūdzētā tiesības uz taisnīgu tiesu;
- H. tā kā vairāki advokāti, kuri pieteicās būt par apsūdzēto *IRPT* locekļu aizstāvības advokātiem ir saņēmuši nāves draudus un ir arestēti, aizturēti un ieslodzīti; tā kā *Buzurgmehr Yorov*, *Nodira Dodajanova*, *Nuriddin Mahkamov*, *Shukhrat Kudratov* un *Firuz* un *Daler Tabarov* aresti rada lielas bažas par starptautisko standartu ievērošanu attiecībā uz advokātu neatkarību, slēgtiem tiesas procesiem un ierobežotu piekļuvi tiesiskajai pārstāvībai; tā kā arī vairāki žurnālisti ir aizturēti, tiek vajāti un iebiedēti; tā kā vārda brīvība, piekļuve plašsaziņas līdzekļiem un politiskais un ideoloģiskais plurālisms, tostarp reliģijas jomā, ir jāatzīst saskaņā ar Tadžikistānas konstitūciju;

Ceturtdiena, 2016. gada 9. jūnijs

- I. tā kā 2015. gada Advokatūras likumā ir prasīts atkārtoti sertificēt visus Advokātu kameras locekļus un ir ieviesta virkne ierobežojumu advokāta licences iegūšanai, un tas veicina iespējamu ieviešanu advokātu darba neatkarībā;
- J. tā kā pēdējie grozījumi Likumā par sabiedriskajām apvienībām, kas stājās spēkā 2015. gadā, traucē pilsoniskās sabiedrības aktivitātes, paredzot finanšu informācijas atklāšanu par nevalstisko organizāciju finansējuma avotiem;
- K. tā kā Eiropas Parlamenta vēlēšanu novērošanas delegācijas 2015. gada 2. marta paziņojumā par parlamenta vēlēšanām Tadžikistānā ir uzsvērti būtiski trūkumi;
- L. tā kā plašsaziņas līdzekļi, tīmekļa vietnes, sociālie mediji un interneta pakalpojumu sniedzēji Tadžikistānā darbojas ierobežojošā vidē, kurā pašcenzūra ir plaši izplatīta; tā kā valdība izmanto plašsaziņas līdzekļus ierobežojošus tiesību aktus un noteikumus, lai ierobežotu neatkarīgu ziņošanu, un bieži bloķē interneta mediju darbības un sociālo mediju tīklus;
- M. tā kā 2015. gada februārī ANO īpašais referents jautājumos par spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem savā pēc vizītes Tadžikistānā 2014. gada februārī sagatavotajā pēcpārbaudes ziņojumā pauda bažas par valstī notiekošo spīdzināšanu, sliktu izturēšanos un nesodāmību;
- N. tā kā Tadžikistānas korupcijas indeksa līmenis ir satraucoši augsts;
- O. tā kā Eiropas demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR) ir nozīmīgs finansēšanas instruments, kura mērķis ir atbalstīt tiesiskumu, labu pārvaldību un cilvēktiesību ievērošanu valstī un reģionā;
- P. tā kā 2016. gada 22. maijā Tadžikistānā notika referendums par grozījumiem konstitūcijā, kas ļauj pašreizējam prezidentam *Emomali Rahmon* atkārtoti kandidēt uz šo amatu nenoteiktu laiku,
1. aicina atbrīvot visus tos, kas tie turēti apcietinājumā politiski motivētu apsūdzību dēļ, tostarp *Abubakr Azizkhodzhaev*, *Zaid Saidov*, *Maksud Ibragimov*, *IRPT* vadītāja vietniekus *Mahmadali Hayit* un *Saidumar Hussaini*, kā arī vēl 11 citus *IRPT* locekļus;
 2. mudina Tadžikistānas varas iestādes atcelt advokātiem un juristiem piespriestos notiesājošos spriedumus un atbrīvot viņus, tostarp *Buzurgmehr Yorov*, *Nodira Dodajanova*, *Nuriddin Mahkamov*, *Shukhrat Kudratov*, kā arī *Firuz* un *Daler Tabarov*;
 3. uzsver, cik nozīmīgas ir ES un Tadžikistānas attiecības un cik svarīgi ir stiprināt savstarpējo sadarbību visās jomās; norāda, ka ES ir ieinteresēta uzturēt ilgtspējīgas attiecības ar Tadžikistānu politiskās un saimnieciskās sadarbības jomā; uzsver, ka politiskās un ekonomiskās attiecības ar ES ir ļoti cieši saistītas ar kopīgām vērtībām attiecībā uz cilvēktiesību un pamattiesību ievērošanu, kā tas paredzēts Partnerības un sadarbības nolīgumā;
 4. pauž nopietnas bažas par arvien biežākajiem cilvēktiesības aizstāvošo juristu, politiskās opozīcijas dalībnieku un viņu radnieku aizturēšanu un apcietināšanu, plašsaziņas līdzekļu brīvības, interneta un mobilo sakaru, kā arī reliģiskās izpausmes ierobežošanu;
 5. mudina Tadžikistānas varas iestādes rīkot advokātiem un politiķiem godīgas, atklātas un pārredzamas tiesas prāvas, nodrošināt jēgpilnu aizstāvību un procesuālās garantijas atbilstīgi Tadžikistānas starptautiskajām saistībām un atļaut starptautiskajām organizācijām vēlreiz izmeklēt visus gadījumus, kad ir ziņots par pārkāpumiem pret cilvēktiesībām un cilvēka cieņu; aicina visiem apcietinātajiem vai aizturētajiem nodrošināt piekļuvi neatkarīgiem juridiskajiem pakalpojumiem, kā arī tiesības regulāri satikt savus ģimenes locekļus; atgādina, ka par katru pasludināto spriedumu ir jāsniedz skaidri pierādījumi, lai pamatotu pret atbildētāju izvirzītās apsūdzības;
 6. aicina Tadžikistānas valdību ļaut opozīcijas grupām brīvi darboties un izmantot savas pulcēšanās, biedrošanās, vārda un reliģijas brīvības atbilstīgi starptautiskajām cilvēktiesību normām un Tadžikistānas konstitūcijai;

Ceturtdiena, 2016. gada 9. jūnijs

7. uzsver, ka likumīgo cīņu pret terorismu un ekstrēmismu nedrīkst izmantot kā attaisnojumu, lai apspiestu opozīcijas darbību, ierobežotu vārda brīvību vai apdraudētu tiesu iestāžu neatkarību; atgādina, ka ir jāgarantē visu Tadžikistānas iedzīvotāju pamattiesības un jāatbalsta tiesiskums;
8. aicina Tadžikistānas parlamentu, apsverot ierosinātos grozījumus Likumā par plašsaziņas līdzekļiem saistībā ar šo līdzekļu licencēm, ņemt vērā neatkarīgo plašsaziņas līdzekļu un pilsoniskās sabiedrības viedokli; aicina Tadžikistānas varas iestādes pārtraukt ziņu tīmekļa vietu bloķēšanu;
9. aicina Tadžikistānas varas iestādes ievērot starptautiskos tiesību aktus, jo īpaši attiecībā uz Likumu par sabiedriskajām apvienībām, un Likumu par advokatūru un darbošanos tiesību jomā; aicina Tadžikistānas valdību nodrošināt, ka visi juristi, tostarp tiek, kuri aizstāv cilvēktiesību aktīvistus, *IRPT* dalībniekus, spīdzināšanas upurus un savus klientus, kas apsūdzēti ekstrēmismā, var darboties brīvi, nebaudoties no draudiem vai iebaidīšanas;
10. atzinīgi vērtē vairākus Tadžikistānas valdības veiktos pozitīvos pasākumus, piemēram, 2012. gadā pieņemto lēmumu par kriminālsodāmības atcelšanu par neslavas celšanu un aizskaršanu, un aicina pareizi īstenot valsts kriminālkodeksu; atzinīgi vērtē to, ka ir parakstīti tiesību akti, ar kuriem ievieš grozījumus Kriminālprocesa kodeksā un Likumā par aizturēšanas procedūrām un nosacījumiem attiecībā uz aizdomās turētajiem, apsūdzētajām personām un atbildētājiem, un aicina Tadžikistānas varas iestādes nodrošināt, ka šīs tiesību normas tiek nekavējoties īstenotas;
11. atzinīgi vērtē ES un Tadžikistānas ikgadējos cilvēktiesību dialogus, kuros būtu jāizskata arī šīs rezolūcijas saturs; uzsver, cik nozīmīgi ir iedarbīgi un uz rezultātiem orientēti cilvēktiesību dialogi starp ES un Tadžikistānas varas iestādēm kā līdzeklis mazināt šajā valstī politisko spriedzi un sākt visaptverošas reformas;
12. aicina ES un jo īpaši Eiropas Ārējās darbības dienestu, ņemot vērā 2020. gadā gaidāmas parlamenta vēlēšanas, cieši uzraudzīt, kā Tadžikistānā tiek ievērots tiesiskums, jo īpaši tiesības uz biedrošanos un tiesības dibināt politiskās partijas, vajadzības gadījumā paust Tadžikistānas varas iestādēm savas bažas, piedāvāt palīdzību un regulāri ziņot Parlamentam; aicina ES delegāciju Dušanbē turpināt savu aktīvo darbību;
13. mudina Tadžikistānas varas iestādes nodrošināt atbilstīgu vispārējā regulārajā pārskatā izdarīto ieteikumu īstenošanas uzraudzību un paveiktā darba kontroli;
14. pauž nopietnas bažas par biežajiem spīdzināšanas gadījumiem un mudina Tadžikistānas valdību īstenot 2013. gada augustā pieņemto rīcības plānu saistībā ar Komitejas pret spīdzināšanu sniegtajiem ieteikumiem;
15. ņem vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisko iestāžu un cilvēktiesību biroja vēlēšanu novērošanas misijas secinājumus par Tadžikistānas parlamenta vēlēšanām 2015. gada 1. martā, kuros ir norādīts, ka šīs vēlēšanas "norisinājās ierobežotā politiskajā telpā un nenodrošināja vienādus konkurences apstākļus visiem kandidātiem", un aicina Tadžikistānas varas iestādes savlaicīgi ņemt vērā visus šajos ieteikumos izdarītos secinājumus;
16. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijas priekšsēdētāja vietniecei / Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Eiropas Ārējās darbības dienestam, Padomei, Komisijai, ES īpašajam pārstāvim cilvēktiesību jautājumos, ES īpašajam pārstāvim Vidusāzijā, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, ANO Cilvēktiesību padomei, kā arī Tadžikistānas valdībai un Tadžikistānas prezidentam *Emomali Rahmon*.